ტარტაროზი

წელიწადი მეხუთე ფასი 15 კაპ.

კვირა. 29 აპრილი 1928 წ. № 150

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გაუმარჯოს პირველ მაისს
ჩვენს აისს
და მტრების დაისს.
გვწამს, რომ გაისს
ის აძახებს ჩვენს მტრებს „ვაი"-ს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

არ ესიამოვნათ

მოდიან, ჩვენსკენ მოდიან
ამდგარა ხალხი შავიო,
ღმერთო, გვიშველე მოწყალევ
ამ ბრბოსგან დაგვიცავიო.

„საპაისო მზადება“

ინგლისში.

პირველ მაისის სამზადისს
დროზე შეუდგა ხიქსია;
პირდაპირია, არ უყვარს
რაღაც ნიშნები „იქსია“...

—:—

პალატას თავი ანება
და გასცა მკაცრი ბრძანება:
„პოლიცია მედგრად, მკვირცხლად
მაგრად გადადგი ფეხია;
არ შეუშინდე არავის
და თავზე დასცი მეხია!
არვინ დაინდო, გახსოვდეს,
ყველას გააძვრე ტყავია;
განსაკუთრებით „წითლები“,
საშიშარი და ავია...

—:—

სისხლის მორევი ადინე
შიგ გააცურე ნავია,
ფეხი მოსტეხე „მათ“ ყველას
და გაუჩეხე თავია..

გერმანიაში.

ქეიდელმაც ბანი მისცა:
ნუ გეშინია, ძამია!
შემთანხმებლებიც ჩვენია
ჯოჯოხეთს გადის ქრთამია...

მედგრად იყავი, ყოჩაღათ,
არ გაიტეხო გულია;
თუ რამეს შეჭამ შენია,
თუ არა დაკარგულია...
წითლების ბუდე ხომ მოვსპე,
გაუნიავე კავშირი;
აქ გავაძვირე შაქარი,
და თქვენში თეთრი ნახშირი...
მათრახის ცემა და ტყეპა
ჩვენშიაც არის, აწ ხშირი.

საფრანგეთში.

აქ ბრიანიც აღიღინდა
ნუ დაიჯერებთ, თუ გინდა,
(მე მისი ნახვა იცოდეთ,
დიდი ხანია რომ მინდა).

—:—

კომპარტიის გამარჯვებამ
სულ დაუბნია დავთარი,
მაგრამ გულს მაინც არ იტეხს
ხელში უჭირავს მას თარი...

—:—

(დიდი, დიდი იბოგინოს
მან წელიწადი ორიოდ
მეტის უფლებას არ მისცემს
მას დეპუტატი დორიო...

პირველ მაისის „ჩატარება“
მიანდო მან სარროს,
უნდა მოძებნოს წითლები,
თვალი დაითხაროს....

—:—

პოლონეთში.

ხვალ, პირველ მაისს,
დამქაშებო, იყავით მგლები;
ყველამ გალესეთ, ააპრიალეთ
თქვენ თქვენი ხმლები,
ამას ვთხოვ ყველას
და ვევედრები.

—:—

ასე გოდებდა პილსუდსკი
სეიმში „გამარჯვებული“
მხარს უმშვენებდა მას თვისი
მთელი ჯალათთა კრებული.

—:—

ასე წარმოებს „მათ შორის“
პირველ მაისის მზადება,
ენახავ და მოგწერ, ძმობილნო,
ეს საქმე რით დამთავრდება...

გრი

„საქმის კაცი“

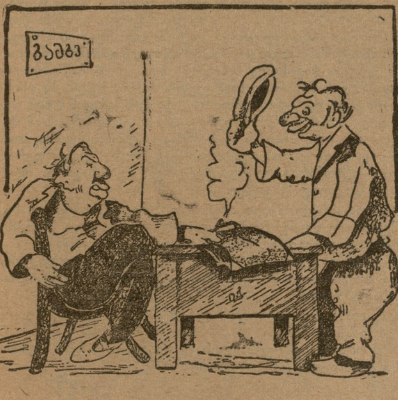

— დილა მშვიდობის ბ-ნო გამგე!
— დღეს არ მცალია; ხვალ შემოიტანეთ განცხადება.

ჩახუნდარიძე თავმჯდომარე

ჩახუნდარიძემ საარჩევნო კრება სიტყვით შეაჯერა, მომხრეები შეკრიბა და თემალმასკომის დავმჯდომარედ აირჩიეს.

— ერთი წლის შემდეგ ნახავთ მთელი თემი, სამოთხეს დავამზგავსო!—ტრაბახით წარმოსთქვა მან და ბობოლა მსურნაგაძეს ეწვია, რომელმაც არჩევნების დღეს მის პატივსაცემად გემრიელი სადილი გაშალა.

სადილს—სადილები მოჰყვა, ქელეხს—ქელეხები, ნათვლაში ხომ ყველგან ჩახუნდარიძე თამადობდა... საქმე კი უკან რჩებოდა.

ვის ლა ახსოვდა ნაკაზი, დავალება: გზებისა და სკოლების შეკეთება, ტყის გაშენება და სხვა. თვით ალმასკომის ბინაში როგორც გარეთ ისე სწვიმდა და მდივანი უამინდობაში მაგიდის ქვეშ სწერდა საჩქარო ქაღალდებს.

წელიწადი რომ მიიწურა და არჩევნები მოახლოვდა—ჩახუნდარიძეს მაშინ მოაგონდა, რომ ამომრჩევლებს ანგარიში უნდა ჩააბაროს. მას თავი ჭკვიან, გამჭრიახ კაცად მიაჩნდა და მაშინვე დატრიალდა.

ერთ ღამეს მან მოიწვია თავის თანაშემწე, მდივანი, სხვა თანამშრომლები და გამოუცხადა:

— ხვალ დილიდანვე უნდა შეუდგეთ ნაკაზის შესრულებას; დაიქირავეთ ათიოდე მუშა წერაქვით და ბარებით, ჩვენც ყველანი გავწევთ სოფლის განაპირა—ფერდოზე ტყის გასაშენებლად.

— ამ შუა ზამთარში ხეების დარგვა ვის გაუგონია?!—გაკვირვებით შეეკითხა მდივანი.

— მაშ განა არ იცი, რომ თბილ ქვეყნებში სწორედ ამ დროს რგავენ ხეებს? საქართველოც თბილ ქვეყნად ითვლება!

მდივანმა თავის უფროსს სიტყვა აღარ შეუბრუნა. თუმცა მან აშკარა სისულელე სთქვა.

მეორე დღეს დილით ადრე ჩახუნდარიძე და თემალმასკომის მთელი თანამშრომლები ფიცხელ მუშაობაში იყვნენ,—სოფლის განაპირას თოვლით დაფარულ ფერდოზე ორმოებს სთხრიდენ ხეების დასარგავად. სამი დღეღამის განუწყვეტლივ მუშაობის შემდეგ საქმე დაამთავრეს, ნახევარი დესეტინა ტყე დარგეს და გამოშმო ეკლის ღობეც შემოავლეს.

— მუშაობა დარტყმითი წესით უნდა სწარმოებდეს ყოველთვის, მაშ! — მედიდურად ბობოქრობდა ჩახუნდარიძე, თუმცა კარგად იცოდა, რომ იანვარში,—შუა ზამთარში დარგული ხეები არ იხარებდენ.

თან გულში ამბობდა:—ნაკაზი ხომ შევასრულე, მე ხომ ჩემი ვალი მოვიხადე და ხმას ველარავინ გამცემსო.

—!—

სკოლის შენობის შესაკეთებლად მას თუმც ფული არ გააჩნდა, მაგრამ მაშინვე გასცა განკარგულება მუშების დასაქირავებლად.

— დღესვე მოხადონ ჭერი, მოხსნან დამპალი აივანი და კიბეები, მუშაობა ყოველთვის დარტყმითი წესით უნდა სწარმოებდეს!

მისი განკარგულება მეორე დღესვე შესრულდა. სკოლას ჭერი მოხადეს, კიბეები და აივანიც მოხსნეს, თუმცა უფულობის გამო ყველაფერი ასე დანგრეული დარჩა.

— რა ვქნა, მე ხომ ჩემი ვეცადე, რაც შემეძლო გავაკეთე, ფული თუ არ არის—რა ჩემი ბრალია!—თავს მართლულობდა ჩახუნდარიძე.

ბებერი მასწავლებელი, რომელიც სკოლის მეორე სართულში სცხოვრობდა, უკიბობის გამო ჯამბაზივით თოკით ადიოდ-ჩამოდიოდა თავის ბინაში. მეცადინეობა შესწყდა...

—:—

ასეთივე ბედი ეწვია საექიმო პუნქტის და ქოხ-სამკითხველოს შენობებს. ჩახუნდარიძე კი დიდი საქმიანი კაცივით თემის ბოლოდან თავში დაჭქროდა და გაჰკიოდა:

— მუშები იქ გაგზავნეთ! ქოხ-სამკითხველოს დამპალი იატაკი აჰყარეთ! საექიმო პუნქტის დამტვრეული კარები ჩამოიღეთ! მუშაობა დარტყმითი წესით უნდა სწარმოებდეს!

თუ ვინმე შეეკითხებოდა:—რა ამბავია კაცო, ამდენს რომ ანგრევთ, რატომ ერთ რამეს მაინც არ დაამთავრებთო, ის მკვახედ უპასუხებდა:

— შენ რევოლიუციას ვერ იცნობ გეტყობა! ყველაფერი ჯერ ძველი უნდა დაინგრეს, შემდეგ ახალი ისე უნდა აშენდეს!

თემში რომ მართლა ყველაფერი დაინგრა, ხალხი შეწუხდა და საბჭომ ანგარიში მოსთხოვა ჩახუნდარიძეს.

— როგორ, მე? ნაკაზი მთლიანად შევასრულე! ყველა სამუშაო დაწყებულია, რა ვუყოთ, რომ ამ წელიწადს ვერ მოვასწარი, შემდეგი წლისთვის მაინც ყველაფერს დავასრულებ!

— როგორ, შემდეგი წლისთვის კიდევ აპირობ თავმჯდომარეობას?—ველარ მოითმინა საბჭოს ერთმა წევრმა,—ვერ მოგართვით, ვერა!

— მეორეთ მაშინ აგირჩევთ, როდესაც შენი დარგული ხეები იხარებენ!—მიაძახა მეორე გლეხმა.

ჩახუნდარიძეს დასცხა, დავთრები აერია. უნდოდა კიდევ რამე ეთქვა, მაგრამ ხალხმა აღარ აცალა.

— ძიიირს, არ გვინდაა... ნაცარქექია, ცრუპენტელა, მკვეხარა ქოთანი...

ჩახუნდარიძეს პანღური ამოჰკრეს და უმოქმედობისთვის გამსახლშიც მიაბრძანეს. ამბობენ: იქიდან რომ გამოვა—ახლა „აგრონომათ“ უნდა დაინიშნონო.

ნიახური.

მუდმივი იუბილიარი

ერთი ჩემი კარგი ნაცნობი ამ დღეებში იუბილეს იხდის და მთხოვა დახმარება.

ჩემი როლი პატარაა: საზეიმო სხდომაზე უნდა წარმოვსთქვა სიტყვა.

რაკი მასალები ერთობ საინტერესოა, ამიტომ არ მინდა ეს ისტორიული საბუთი დაუკარგო შთამომავლობას.

მასალა წარმოადგენს კერძო წერილს ჩემს მიმართ. აი ის წერილიც:

ძვირფასო კვაჭი!

მართალია, დიდი ხანი არ არის იმის შემდეგ, რაც 25 წლის იუბილე გადავიხადე, მაგრამ რა ჩემი ბრალია თუ დრო რევოლიუციონურ პერიოდში ჩქარა გადის, ჩემი დამსახურება დღითი-დღე იმატებს და 30 წელიც კარზე მომადგა. ჩემი მოღვაწეობის 30 წლის თავს მოვესწარი და ისე როგორ გავუშვა ეს ხელსაყრელი მომენტი, რომ ცოტა ხელი არ მოვითბო, ერთი ჟეტონი არ დავიკერო მარჯვენა მკერდზე (მარცხენა უკვე დაკავებულია). ამიტომ გადავწყვიტე დღესასწაულის გამართვა. ეს მით უფრო გავბედე, რომ მთავრობის ხალხი კარგათ მიყურებს და რამეს მაინც მაჩუქებენ.

შენ როგორც ჩემს საუკეთესო მეგობარს **(მეც ქე ვარ პატარა კვაჭი)** იმისთვის მოგმართე, რომ უნდა დამეხმარო. ჩემ საღამოზე უნდა მაჩუქო—არ შეგეშინდეს, ფულს არ გთხოვ—უნდა მაჩუქო შენი რიხიანი ხმა და პატარა სიტყვა მითხრა, მოულოდნელათ, ექსტრათ. ვიცი გრძელი სიტყვის თქმა გიყვარს და ამიტომ გიგზავნი ზოგიერთ მასალებს ჩემი მრავალფეროვანი ცხოვრებიდან.

დავიბადე მე გურიის დედა ქალაქში. რასაკვირველია ეს დიდი შეცდომა იყო. მე საქართველოს დედა ქალაქში უნდა დავბადებულიყავი. ამ გარემოებამ დიდი გავლენა მოახდინა ჩემს კარიერაზე. თბილისს გული მოუვიდა, რომ ჩემისთანა ნიჭიერი კაცი სადღაც პროვინციაში დაიბადა და იმ დღიდან დაწყებული თბილისში აღარ მიშვებენ. ხანდახან ჩავძვრებოდი განაპირა უბნებში, სადმე კლუბში წავიმუშავებდი და გავრბოდი. რას იზამ ფულის და სცენის სიყვარული მტერთანაც კი მიგიყვანს.

მე დავიბადე 1878 წელს, ე. ი. რ. ს. დ. მ. პ. პირველ ყრილობაზე 20 წლით ადრე. ამას მნიშვნელობა აქვს, რადგან პლეხანოვთან კარგ განწყობილებაში ვიყავი და ლენინსაც ვიცნობდი **(რასაკვირველია სურათით).** მაგრამ ჩემს პარტიულ მოღვაწეობაზედ ნუ შევჩერდებით, რადგან პარტია, რომელსაც ჩემი ახალგაზრდობა შევწირე, აღარ არსებობს, კომუნისტურ პარტიაში კი ტეხნიკური მიზეზების გამო არ მიმიღეს.

ხელოვნებას რაც შეეხება უნდა მოგახსენოთ, რომ მე პიონერი ვარ. თბილისის ავჭალის თეატრში ვმუშაობდი 10 წელს და—არ დაგავიწყდეს — უფასოთ, რადგან მაშინ სტატისტებს ჯამაგირს არ აძლევდენ (რა დრო იყო!). როდესაც 1905 წლის რევოლიუცია დამარცხდა, თბილისის საოპერო თეატრში დამნიშნეს; (ეხლა არ მახსოვს რათ). ყოველ შემთხვევაში მაშინ გავითქვი კარგ მომღერალის სახელი. ჩემი სურათები მოთავსებული იყო ლონდონის და მოსკოვის ჟურნალებში წარწერით: „დამსახურებული საოპერო მსახიობი“. მოსკოვის ჟურნალს მე გავუგზავნე ჩემი სურათი, ლონდონმა საიდან გაიგო, რომ მე ვანო სარაჯიშვილზე უკეთესათ ვმღერი „გენაცვალეს“, არ ვიცი.

უნდა მოგახსენო, რომ ფეხით მაქვს შემოვლილი შავშეთი, ერუშეთი, ჯავახეთი, მესხეთი, ოკრიბა, სიმონეთი და ყვირილა, სადაც ყოველ წელს ვაწარმოებდით სეზონს. ხოლო ბორჯომ-ბაკურიანი და ბახმაროზე ლაპარაკი ზედმეტია, — ყოველ მოაგარაკეს სული შეწუხებული ჰქონდა ჩემი „გიმნაზისტით“.

არ შემიძლია გვერდი აუხვიო იმ გარემოებას, რომ მე აღმოვაჩინე და გავზარდე ქართული სცენის მსვეურნი: კოტე მესხი, ვალერიან გუნია, ლადო მესხიშვილი, არადელი—იმხნელი, კოტე მარჯანიშვილი, ალიოშა წუწუნავა, და სხვა მრავალნი. ამ ხანს ამის შესახებ არაფერი მითქვამს, რადგან არ მინდოდა თავის გამოჩენა. აქ თავე ყველას მოვაძულე სცდილობენ ჩემს მოშორებას. მაგრამ ვერ მივართვი ბადრიჯანი. პირში ყველა მიცინის და ზურგს უკან რაც უნდა ის სთქვან. აქედან მანამ არ წავალ, სანამ 50 წლის იუბილეს არ გადვიხდი, აქ მე ძველადაც მიცნობდენ. აქ მუშაობდა ცხრაას ხუთში, სოსო სტალინი. მაშინ თეატრში იჭედებოდა ყველაფერი. რაც ოქტომბრის რევოლიუციისთვის იყო საჭირო. ორჯერ დაჭერილიც ვიყავი.

დასასრულ მინდა აღვნიშნო ჩემი წარმოებაც. მე შევადგინე წიგნი, რომელიც 15-ჯერ გამოვეცი. წიგნებს უფასოთ ვარიგებდი, რადგან არავინ ყიდულობდა

ასეთია ჩემი პოლიტიკურ-ეკონომიურ-ხელოვნური და სოციალური მოღვაწეობა. ვფიქრობ, სიტყვისთვის მასალები გაქვს.

აბა შენ იცი როგორ დასჭექ.

ვახშამი ჩემზეა.

რადგან იუბილეს დღეს აქ არ ვიქნები, ჩემს მაგიერ სიტყვის თქმას ვანდობ ტარტაროზს*)

კვაჭი.

---

*) მე თავის მხრივ სიტყვის თქმას ვანდობ ვარდენ ღვანკითელს.

ტარტაროზი.

ერთგული მსახური

ჩემბერლენი. (მაკდონალდს):—გილოცავთ თქვენს დღესასწაულს — პირველ მაისს.

მაკდონალდი: — ვეცდები გავამართლო თქვენი იმედი და ჩემზე თქვენი შეხედულება!

საკითხის მოგვარება

დარაჯი:—ვერა ხედავთ,რომ ბინის შესახებ უკვე შეწყდა განცხადების მიღება?!!
— რატომ?
— იმიტომ, რომ ზაფხული იწყება და უბინოთაც იოლათ წახვალთ.

გამომგონებელი

— „ამასთანავე გაცნობებთ, რომ ჩვენდამი რწმუნებულ საამქროს ერთ-ერთ დაზგის ერთ-ერთმა მუშამ გამოიგონა ერთ-ერთი სტანოკი, რომელიც რომ კარგი გამოგონებაა. გთხოვთ გასცეთ განკარგულება, როგორ მოვექცეთ ხსენებულ გამომგონებელს.

საამქრო უფროსი ივანე დურგლაძე“.

ამ განცხადებას შემდეგი მიმართვა მოჰყვა:

— „გაახლებთ რა ამასთანავე საამქროს უფროს დურგლაძის განცხადებას ჩვენი ქარხნის გამოგონების შესახებ, გთხოვთ გვაცნობოთ, რა ნაბიჯები გადავდგათ ხსენებულ მუშის მიმართ.

ქარხნის დირექტორი სპეციაშვილი“.

მიმართვამ შემდეგი მიმართვა გამოიწვია:

— „ამასთანავე გაახლებთ რა ქარხნის დირექტორის მიმართვას და ივანე დურგლაძის განცხადებას გთხოვთ გვაუწყოთ, თუ რა ზომები უნდა მივიღოთ ამ გამოგონების სფეროში“.

ტრესტის საქმეთა მმართველი მელნაძე.

ამ მიმართვამაც ჰპოვა გამოხმაურება:

— „გიგზავნით რა ამასთანავე ერთად ატნაშენიას და დანართებს ჩვენი მუშის გამოგონების შესახებ, გთხოვთ გვაუწყოთ, რა პრაქტიკული ღონისძიებები უნდა გავატაროთ ხსენებულ გამომგონებელ მუშის მიმართ.

ტრესტის მმართველი ხვლიკაძე“.

გამოხმაურებასაც თავისი შედეგი მოსდევს:

— „მივიღეთ რა თქვენი ოტნოშენია თავისი სოოტნეშენიებით, ხთხოვთ გვაუწყოთ, რაში მდგომარეობს ხსენებულ მუშის გამოგონება.

ბიუროს მმართველი ყოყმანიშვილი“.

აქედან მთელი ქაღალდები იქვე ტრესტის მმართველს დაუბრუნდა, რომელმაც თავისი დაუმატა და ყველა ქარხნის გამგეს გადაუგზავნა.

არც ქარხნის გამგე აღმოჩნდა სავსებით ფინაჩი. მიღებულ მასალებს ორიოდე ოქმი დაურთო და ყველა ერთად კავშირს გადაუგზავნა.

კავშირმა იფიქრა, იფიქრა და ბოლოს საკმაოდ მოზრდილი შეკითხვა გაუგზავნა ტრესტს და ქარხნის გამ-

გეს. მთელი მასალების ასლები გადაიღო და დაურიგა როგორც ტრესტს, ისე ქარხნის ადმინისტრაციას და სხვა დაინტერესებულ ორგანიზაციებს.

ბოლოს საქმე იქამდე მივიდა, რომ ქარხნის გამგის მაგიდაზე მოიყარა თავი მთელმა მიწერ-მოწერამ, რაც საკმაოდ დიდი წონის ქაღალდებისაგან შესდგებოდა.

ქარხნის გამგე როცა ქაღალდების გარჩევაში იყო გართული, ამ დროს მას რევიზია მიადგა. რევიზიამ, ცხადია ქაღალდების სიმრავლეს მიაქცია ყურადღება და გამგეს საყვედური გამოუცხადა ვოლოკიტის შემოღების გამო.

მთელი ამ მიწერ-მოწერის განმავლობაში ერთი წელი გავიდა. ამასობაში გამომგონებელი მუშა იცდიდა და ხვედრ ჯილდოს ელოდებოდა.

ქარხნის გამგე, რომელმაც შენიშვნა მიიღო, თმებს იგლეჯდა.

— ნეტავი ნატაშა არ ყოფილიყო მაინც!—ამბობდა იგი მემანქანე ქალის შესახებ.— მან გაიგონა, როგორ გამოუცხადეს საყვედური... აწი რაღა ფასი მაქვს მის თვალში, როგორღა უნდა ვთხოვო ხელი?!

გამგე გამწარებით ეძებდა თავის უსიამოვნების მიზეზს და ბოლოს იპოვა კიდეც.

— ჰო, რასაკვირველია, რომ ის დაზგა არ გამოეგონებია ეს მიწერ-მოწერაც არ ატყდებოდა და მეც საყვედური არ მომხვდებოდა. ის არის ჩემი უბედურების მიზეზი...

გამგე გამომგონებელ დაზგაძის შესახებ ლაპარაკობდა. დაზგაძეში ჰპოვა მან ვოლოკიტის სათავე და თავის უბედურების მიზეზი.

დაზგაძემ ბოლოს უშველებელი შეკვრა ამანათი მიიღო.

— ალბათ ჩემი გამოგონების საჩუქარია... ნეტა რა ნივთია ისეთი... გახარებით ამბობდა დაზგაძე და სახლში მიიჩქაროდა.

— მივიღე ქალო, მივიღე! ველირსეთ ბოლოს და ბოლოს!— მიაძახა მან ცოლს.

მოვიდა ცოლი, მოცვივდნენ ბავშვები, შეგროვდნენ მეზობლებიც, რომლებიც შურის თვალით უყურებდნენ გამომგონებელ დაზგაძეს, რადგანაც ხედავდნენ, რომ მან რაღაც არაჩვეულებრივი ნივთი მიიღო საჩუქრად.

ყველამ ხმა გაკმინდა. მხოლოდ დაზგაძეს და მის ცოლს უბრწყინავდა თვალები.

დაზგაძემ სიხარულისაგან ათრთოლებული ხელით შემოხსნა ამანათს ბაწარი და აძრო ლუქი.

— ნეტა რა საჩუქარია!... ფიქრობდნენ გაბოროტებული მეზობლები.

დაზგაძემ ლუქი აძრო ამანათს, გარედან შემოხვეული ქაღალდები შემოახია და... გამოიღო პაკეტი.

უკაცრავად, პაკეტი ერთი კი არა—რამოდენიმე. პაკეტი პაკეტზე იყო მიკრული და სათუთი ხელით იყო შეხვეული.

პაკეტები გაიხსნა.

თვითეულ მათგანში იყო სხვადასხვა დაინტერესებულ დაწესებულებების, საქმეთა მმართველების, გამგეების და თვით ქარხნის გამგის მიწერ-მოწერა გამომგონებლის გამოგონების შესახებ.

ერთ ყველაზე პატარა პაკეტში თვით გამგის წერილი იყო გამომგონებლის მიმართ:

„როგორც ხედავთ, ეს მიწერ-მოწერა და ვოლოკიტა თქვენმა გამოგონებამ გამოიწვია. ამიტომ პასუხიც თქვენ უნდა აგოთ და არა მე, როგორც ეს მოხდა. აქედან თქვენ თითონ ხედავთ, თუ რამდენათ შეუწყო ხელი თქვენმა გამოგონებამ ბიუროკრატიზმისა და ვოლოკიტის გავრცელებას სათანადო დაინტერესებულ დაწესებულებებში“... დაახლოვებით ასე სწერდა ქარხნის გამგე.

ალდარ-ალდარსან.

მე მიყვარს ცხელ ზაფხულში
ქალები და ბალები...
მე მაბარია ჩვენი
ხალაროს გახალები...

„მაგათ ქინაზე“?

კირილე უმადურაძე ჩემს მახლობლათ ცხოვრობს მესამე ბინაში.

უწინ იგი სოციალ - დემოკრატიულ პარტიაში მუშაობდა; მენშევიკურ ფრთას ეკუთვნოდა.

ეხლა როგორც თვითონ ამბობს, უპარტიო მენშევიკია.

— ეს რას ნიშნავს, კირილე? „უპარტიო მენშევიკი“ როგორ შეიძლება?!

— ძალიან კარგად. მენშევიკი ვიყავი, ვარ და ვიქნები, — მაგრამ, ვინაიდან პარტიაში არ ვმუშაობ, პარტიის გარეშე ვდგევარ, — ამიტომ უპარტიო მქვია.

ამ დროს მოისმა ზარების რეკა.

— კოლია, ჯოხი და ქუდი მომიტანე; ეკლესიაზე მივდივარ! — გასძახა სახლში თავის ვაჟს, რომელმაც მალე შეასრულა მამის განკარგულება

— კირილე, სადაური მორწმუნე შენა ხარ, რომ ყოველ კვირა-უქმე დღეს ლოცვა-წირვაზე დადიხარ?

— რა იცი, რომ მორწმუნე არა ვარ? —ნიშნის მოგებით შემეკითხა იგი.

— როგორ თუ რა ვიცი! მართალია, ჩვენ ცოტა ხანია რაც ერთმანეთს შევხვდით, მაგრამ უწინ გიცნობდი, როცა სოციალისტი იყავი, მახსოვს შენი უარყოფითი შეხედულება სამღვდელოებაზე; არ გრწამდა

ღმერთი და ეკლესია... ეხლა ხომ, კომუნისტი არა ხარ, მაგრამ, როგორც შენ ამბობ, უპარტიო მენშევიკი ხომ ხარ, — და განა მენშევიკს უნდა სწამდეს სამღვდელოება, ღმერთი და ეკლესია?

— დიახ!

— რატომ?

— მაგათ ჟინაზე.

— ხა-ხა-ხა-ხა!—უნებლიე სიცილი წამსკდა.

— გაიცინე, გაიცინე... დიახ, მაგათ ჟინზე ყოველთვის დავდივარ ეკლესიაში და ვისმენ წირვა-ლოცვას. არ მწამდა სარწმუნოება, მაგრამ მაგათ ჟინაზე ახლა ვიწამე. სანთელსაც ვუნთებ ხატებს, პირჯვარსაც ვიწერ, ზიარებასაც ვიღებ... ყველაფერ ამას მაგათ ჟინაზე ჩავდივარ.

მეც გზა იქით მქონდა და ორივე ერთად წავედით.

—:—

რუსთველის გამზირზე ყულაბებით შემოგვეგებენ უპატრონო ბავშთა სასარგებლოთ ფულის შემკრეფი ბავშეში.

რაკი მე წინადღინდელი ნიშანი გულზე მეკიდა, ჩემთან აღარ მოვიდენ და გაქაჩეს კირილე.

— ყოველდღე შეწირვა არ გამიგონია!—შეუტია ბავშებს კირილემ.

— თქვენ ხომ ჯერ არ შეგიწირავთ? აბა სადა გაქვთ ნიშანი? — არ ეშვებოდენ ბავშები.

— გიცხონდათ სული, ყოველთვის მაგას ვატარებ გულზე წმინდა გიორგის ოფიცრის ჯვარივით... დამეკარგე სადღაც!—იტყუა კირილემ და ბავშები მოიგერია.

— არ უნდა დაგეკარგათ! ხომ იცოდით, რომ სამ დღეს გაგრძელდებოდა ფულების შეკრეფა! — ვუთხარი კირილეს.

— მართლა გგონია რომ დავკარგე?

— აბა რატომ არ შესწირეთ ეხლა?

— მაგათ ჟინაზე! (სიტყვა „მაგათ“-ში ყოველთვის იგულისხმება კომუნისტები).

— კი მაგრამ ტყუილი ხომ არ ეკადრება შენსთანა სოციალისტ კაცს! ეს ხომ არ არის კარგი საქციელი!

— მაგათ ჟინაზე ტყუილს კი არა, ყველაფერ სიავეს ვიტყვი და ჩავიდენ.

— სინდისი სად არის!

— მაგათ ჟინაზე არც სინდისი მინდა, და არც ნამუსი.

ამ ლაპარაკში რომ ვართ, ცოლი შეხვდა და რაღაც საყიდლისათვის ფული გამოართვა.

— კერძოსთან იყიდე! — მიაძახა ცოლს კირილემ.

— კერძოსთან ორი მანეთი ღირს; კოოპერატივში კი ექვს აბაზ ნახევრად იყიდება!—უპასუხა ცოლმა.

— მიეცი ორი მანეთი, მხოლოდ კერძოსთან იყიდე!—და შემობრუნებულ ცოლს ფული დაუმატა.

— რატომ კოოპერატივში არ იყიდოს და კერძოსთან კი?—შევეკითხე კირილეს.

— მაგათ ჟინაზე არ მინდა მაგათმა იხეირონ.

— კი მაგრამ ამით, ხომ შენ ჯიბეს აკლდება!?

— მაგათ ჟინაზე, დეე დამაკლდეს. სხვა რამეს მივიკლებ, არ ვიყიდი, და ასე გამოვალ იოლად.

— რატომ ასე გეჯავრება კომუნისტები? რას ერჩი ამ ხალხს! ყველაფერს აკეთებენ. ჯერ მარტო ზაჰესი რად ღირს. აბა, ზაჰესსაც გამოუცხადე პროტესტი.

—დიახაც გამოუცხადე. მე ჩემს ბინაში არ გავიყვან ზაჰესის სინათლეს.

— რატომ?

—მაგათ ჟინაზე. მისი სინათლის სხივები ისარივით დამესობიან გულზე და სიცოცხლეს გამიმწარებენ. მაგ კი არა, ტრამვაის ხშირად მთელი საათობით ვუცდი, რომ „მოსკოვის ვაგონში“ არ ჩავჯდე.

—რატომ?.

—მაგათ ჟინაზე. „მოსკოვის ვაგონი“ მაგათი გაკეთებულია.

— შენ თუ მასე გაჰყევი, აბა ახლო ხანში ტრამვაიში ჩაჯდომას სულ გაანებებ თავს, რადგან ყველა ვაგონები მაგათი გაკეთებული იქნება; მაშინ რას იზამ?

—ფეხით ვივლი!

—რატომ?

— მაგათ ჟინაზე.

— მართალს ამბობენ კომუნისტები თქვენზე, რომ თქვენ სოციალისტები არა ხართ.

—ვიყავით, მაგრამ ეხლა, აღარ ვართ.

—რატომ?

—მაგათ ჟინაზე.

—კი მაგრამ, სოციალისტს ბურჟუაზიის ლაქიობა შეჰფერის, თუ მუშათა კლასის ინტერესების დაცვა?

— ლაქიობა!

—რატომ?

— მაგათ ჟინაზე.

ეკლესიას გავუსწორდით.

—მე აქ მივდივარ—მითხრა კირილემ.

მე გამეღიმა და დაცინვით უთხარი: —„მაგათ ჟინაზე“ იწამეთ ღმერთი არა?

— მაგათ ჟინაზე ღმერთს კი არა, ეშმაკსა და ბოროტებას ვსცემ თაყვანს. ხომ გაგიგონია ბებელის თუ მარქსის სიტყვები: „მიზნის მისაღწევათ ეშმაკის ბებიასაც თაყვანს ვსცემო“. დიახ, ეს ასეა მარკსი და ენგელსი ჩვენი ბელადები იყვნენ!—და კირილე შევიდა ეკლესიის გალავანში, სადაც ეზოში იჯდენ: მღვდელ-დიაკვანი, რამდენიმე კირილეს კოლლეგები და დედაბრები.

ჰინჰარი.

— სალამი და გამარჯვება!

— დღეს ფული არ იქნება; ვერაფერს ვერ მოგცემ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კონკურსის შედეგი
„სიძე“-ს გაგრძელებაზე

კონკურსში მონაწილეობა მიიღო 273 კაცმა. ჟიურიმ პირველი ჯილდოს ღირსად ვერავინ ვერ სცნო.

მეორე ჯილდო, 30 მანეთი მიეცა ანტონ ნიკოლსძე პაიჭაძეს, კომკავშირელი, ბათომის ნავთსადგურის მუშა.

მესამე ჯილდო, 20 მანეთი მიეცა შოთა პარმენისძე კახიძეს, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტი.

1.

ფრთხილად დაეშვენ ისინი კიბეზე და რამოდენიმე წუთის შემდეგ, წყნარ მუსაიფში გართულნი, ქვაფენილზე იდგნენ და სახიძოც რიხიანად უხსნიდა სიდედრ-სიმამრს ტრამვაის მნიშვნელობას.

— მაგას ჰქვია ქალაქურად „ტრამვაი“. სოფლურად რომ გადავთარგმნოთ „უკამბეჩო ურემი“.

— ტრამვაი რეიზა ქვია, ნეტავი? — გაუბედავად იკითხა მაკრინემ.

იმისთვის, რომ—ქალაქში დიდი მოძრაობაა, როგორც ხედავთ, და ტრამვაიც ხშირად ეჯახება ურემს, ვირს და ტაჭკას; დაჯახების დროს ისმის პირველ ყოვლისა ხმაური „ტტრრრრაამ“... შიგ მჯდომნი კი შეკივლებენ:—„ვაი! ვაი!“.... ერთად გამოდის—„ტრრამვაი“.

— არ ვარგებულა არასფრად!—ჩაიბურტყუნა მათემ და უნდობლად გახედა ტრამვაის რონოდას, რომელიც სწრაფად მიჰქროდა.

— ისე კარგი იქნება წკნელის ორლობეს რომ გოუკეთებდენ. ირზინოს შუაზე დაუღლულ ტახივით, სანამ არ მოწყინდება!...

მართალს ბრძანებ, ჩემო სიმამრო! ქალაქად ეს ვერასფერი მოსახმარია; სამაგიეროთ სოფლად, სადაც გზებზე ლობეებია, კი, კარგი იქნება საფქვავის წასაღებად. მე ასი ათასი მანეთი მაქვს გადადებული მაგ საქმისათვის. იქ დასაჯახებელს ვერასფერს ნახავს, რადგანაც გაშლილი ადგილებია და ყანაში სადილის წასაღებადაც კარგი იქნება!—კიდევ უნდოდა ყათლანს რაღაც ეთქვა, მაგრამ ამ დროს მის ახლოს გაისმა ჩახლეჩილი ხმა:

— ყათლთან! კუჭის ძმავ! პირის ზიარებავ!—და ყელზე შემოეხვია ვიღაცა აყლაყუდა, რომელსაც დახეული, მოკლე შარვალი ეცვა და გამურული წვივები უშნოდ ბზინავდნენ ზაჰესის სინათლეზე.

ყათლანი დაიბნა; არ იცოდა რა ექნა. შეზარხოშებული მეგობარი კი არ ეხსნებოდა და ხვევნა - კოცნით უმტკიცებდა თავის სიყვარულს.

— ბიჭო ყათლან! მოიგონე ის დრო, როდესაც ერთ პორციაი ხაშს ზიარად ვსჭამდით. ახლა გადიდკაცდი თუ? რაღაც ბითური რეგისტრატორი ხარ, მეტი ხომ არასფერი?!—სიდედრ - სიმამრი გაკვირვებული შესცქეროდნენ სიძეს და თანაც გულში ფიქრობდნენ, თუ რა წოდებაა „ბითური“, თუმცა სოფლად ეს არც ისე სახარბიელო სახელია.

— „ბიჭო! მილიციელი მოდის!—ნელი ხმით გადაჩურჩულა ყათლანმა მეგობარს, რომ მოეშორებინა თავიდან.

— „მოდის და მოვიდეს; ჯანიც კი გავარდნია!—ხმა მაღლა წამოიძახა მან და თან საჩქაროდ დაუმატა: მე ეხლავე წავალ, თუ ძმა ხარ, ყათლან ერთი მანეთი მასესხე!.

ყათლანმა უკმეხად შეხედა მეგობარს და თან უკანასკნელი მანეთიანი გაუწოდა.

— ეხლა კი მშვიდობით!—ღრეჭით უთხრა ამხანაგმა და სწრაფად გაშორდა იქაურობას.

— თფუ! შეგირცხვეს ნამუსი ვიღაც ოხერი ხარ!—გაჯავრებით წამოიძახა ყათლანმა, როდესაც „ვიღაც ოხერი“ კარგა მოშორებით იმყოფებოდა. ყველაფერი ღვინის ბრალია. ვინაა?... მიცნობს თუ ვიცნობ? დათვრებიან; გეილოშებიან....

— ბიჭოს! თვითონ რა პატიოსანი ბრძანდება!—გაისმა დამცინავი ხმა და მათ წინ გამოიჭიმა ბრგე ვინმე. ყათლანი შეჰკრთა.

მის წინ გამგე იდგა და გაკვირვებით ათვალიერებდა სიდედრ - სიმამრს და მობუზულ სონიას.

— რა ჰქენი! შეასრულე სამუშაო, რომ გქონდა თუ არა? — იკითხა გამგემ.

— შევასრულე!—ძლივს წაილუღლუღა ყათლანმა.

— ძალიან კი შეასრულებდი მე შენ გეტყვი... ქუჩა-ქუჩა დაყიალობ და მთვრალებს აგინებ. შენ არ იყავი სიმთვრალის გულისთვის ბარე სამჯერ უნდა დამეთხოვე სამსახურიდგან, ესეც ჩემ გულკეთილობას უნდა დაუმადლო, რომ ეხლა სამსახურში გდიხარ!—გამგეს გაჯავრება ეტყობოდა, რადგანაც თვითონაც დიდ პატივს სცემდა „ღვინის მარნებს“.

ყათლანი უაზროდ დასჩერებოდა უხმო ქვაფენილს და კრინტს არ სძრავდა.

— ერთი პაპიროსი მიყიდე!—მწყრალად წარმოსთქვა გამგემ და ხურდა ფული გაუწოდა. ყათლანმა მორიდებით გამოართვა ფული და პაპიროსის საყიდლათ გაეშურა. გამგე უკმეხად შებრუნდა-შემობრუნდა და დაცინვით გა-

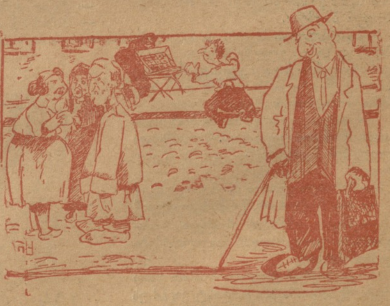

დახედა გაწითლებულ მათეს, რომელსაც გული მოსდიოდა სიძის მაგიერ.

გამოჩნდა ყათლანი, ის დარცხვენილი მიუახლოვდა გამგეს....

— რა უყავი? მოიტანე?—შეეკითხა გამგე.

— უკაცრავად, თქვენს ფულს სამი კაპეიკი აკლდა,

— მერე ვერ დაუმატე, შენ უშნოვ!.

— ხურდა არ მქონდა, წაიჩურჩულა ყათლანმა და ოდნავ შეწითლდა.

— ხა-ხა-ხა-ხა! ხურდა არ გქონდა! მე შენ გითხრა, ათ-ჩერვონციანები გაქვს ჩაკეცილი, რაღაცა ორიოც მანეთს ღებულობ თვეში, ისიც შენს წინანდელ ცოლს მიაქვს ნახევარი! ცივად წამოისროლა გამგემ და სამ კაპეიკიანი გაუწოდა...

— დედა? ბიჭო? რა მესმის აგი?! რავა შევრცხვით კაცი. ამდენ ხალხში! რავა მომეჭრა თავი!?—წამოიძახა გაბრაზებულმა მათემ და შეხედა ყათლანს, რომელიც სწრაფად მობრუნდა და პაპიროსის საყიდლად გასწია.

— შევრცხვი კაცი და აგია ამ დუნია-მელექეთში! წამოით ქალო შინ!—მიაძახა მათემ მაკრინეს და რამდენიმე ნაბიჯი გადასდგა.

— რას უცდი გოგო? წამოეთრიე!—შეუბღვირა მათემ ქალიშვილს და უნდოდა რაღაც კიდევ ეთქვა, მაგრამ თვალი მოჰკრა სონიას გამობერილ მუცელს, და მხოლოდ ეხლა იგრძნო, რომ მისი ქალიშვილი ძალიან მაგრად იყო „დაბმული“ და მისი სახლში წაყვანა არც ისე ადვილი საქმე იქნებოდა.

მესამე სართულზე, სადაც როიალი უკრავდა, სიცილ-ხარხარი გაისმა...

— მე მცვინიან, მე მცინიან!—წამოიძახა მათემ და ხელები თავში წაიშინა, ასე ეგონა, რომ სონიას წამობერილ მუცელს ყველა უცქეროდა.

ქუჩებში კი დარბოდნენ გაზეთის გამყიდველები და ხმა მაღლა ყვიროდნენ:

— იყიდეთ „ტარტაროზი“... დამთავრდა „სიძე“-ს კონკურსი.

ყათლანი კი ხელში პაპიროსით მიიჩქაროდა გამყიდველისკენ, რომელსაც ეყიდა „ტარტაროზი“ და ყათლან ჭაჭანიძის ამბავს კითხულობდა.

ა. პაიჭაძე.

ჰ. კახიძე

·ჭ

აივნიდან კიბეზე ჩამოვიდენ.

ყალთანი უცბად შეჩერდა, ძუბლზე თითი მიიდვა და ცოტა ხნის შემდეგ სიდედრ - სიმამრს მიმართა:

— ბოდიშს ვიხდი თქვენთან. ეხლა გამახსენდა, სხდომა მაქვს მოწვეული და უნდა დავრჩე თუ საწყენათ არ დაგრჩებათ.

— შენ შემოგევლოს მაკრინე, რას ბრძანებ, აპა! შენ იცი სონიჩკა როგორ გაართობ ჩვენ სტუმრებს!..

— მე ნახევარ საათში გეახლებით, არ მოიწყინოთ,—აპა! შენ იცი სონიჩკა, როგორ გაართობ ჩვენ სტუმრებს!..

— კი ჩემო ყათლანიკო, კი! რაც შემიძლია ვასიამოვნებ! — წადი ჩემო სიძე! ქაღალდები დოუნომრავი არ დაგრჩეს და საქმე არ წაგიხდეს!—მზრუნველობით უთხრა მათემ.

ყათლანი ისევ უკან გაბრუნდა.

ყველაფერი ეს იმიტომ მოიმიზეზა, რომ ტრამვაის ფული არ ჰქონდა და ხიფათს აერიდა.

—0—

— ცუდ დროს წამოდით. ჩემო სიმამრო! როგორც კი თქვენ წამოდით, მაშინვე მეორე ავტომობილი მომაყენა შოფერმა, მარა რაღა დროს! იცოცხლეთ, იმ მამაძაღლს დღე დავაყენე, გზაში სულ პატიებას მთხოვდა კისერ-მოღრეცილი და უსათუოდ უნდა დავითხოვო სამსახურიდან. დაინახეთ, ავტომობილიდან რომ ჩამოვხტი, როგორ მეღრიჭებოდა?

— არა შვილო! ანტონობილიდან რომ ჩამოხტი, არ დაგვინახავს, გარედ არ გამოვიხედია, ისე ხმა კი გავიგონეთ ანტონობილის, ალბათ ის იყო! —უპასუხა მაკრინემ.

— ჰოო! ის იყო, ის! მაგრამ მაგას თავი დავანებოთ. ჩემო სიმამრო—მიმართა მათეს—საჩუქარი მოგიტანე და, იმედია, არ დამიწუნებ!.

— რავა დაგიწუნებუ! რას ბრძანებუ, შვილო!

— რა საჩუქარი, რატომ გაისარჯე, ჩემო ყათლან!

— არა, მე კი არ გავრჯილვარ; მაგაზე ნუ წუხდებით. თქვენ რომ წამოდით იმ წუთში, დარაჯმა კაბინეტში სხდომაზე შემომიტანა „პასილკა“ ჩემბერლენისაგან გამოგზავნილი!—თქვა ეს და გაზეთის ქაღალდში გახვეული. ინგლისურ ყაიდაზე გატენებული ჩიბუხი ამოიღო ჯიბიდან.

— ვანაა ეს ჩემბერანი, შენი ჭირიმე?

— ვინაა, ბატონო, და ძველი თავადიშვილი!...

— დეიღოცოს უფალო შენი სახელი, რომ ძველ თავადიშვილებში ქონია ჩემ სიძეს საქმე!—სთქვა მათემ კმაყოფილებით და პირჯვარი გადაისახა.

— ძერე, ჩემო ყათლან, რატომ გიფეშკაშა? ალბათ შენგანაც ემახსოვრება რამე?

— ჩემგან არაფერი ახსოვს, მაგრამ მელაქუცება; უნდა ჩემი გული მოიგოს.

— რაიო, ვითამ, რატომ გელაქუცება? რა მოხელეა, ან სად ცხოვრობს ის თავადიშვილი?

— სად და გაღმა ინგლისში. დაბრძანდით და მოგახსენოთ, რაკი ასე დაგაინტერესათ. ჩემბერლენი ინგლისის აპეკუნია. მოგეხსენებათ ალბათ, რომ ჩვენსა და ინგლისს შუა შავმა კატამ გაიარა ჩემბერლენს უნდა, რომ ეს კატა თეთრათ მოგვაჩვენოს და ძმური კავშირი იქონიოს ჩვენთან, მაგრამ არ მოგიკვდესთ ჩემი თავი, მე მაგ ჩემს დღეში არ ვქნა. ჩვენი ქვეყნის კავშირი ინგლისთან ჩემზეა დამოკიდებული, მაგრამ არ მინდა დაუკავშირდე. რადგანაც ამ აშენებულ ქვეყანას კვანტის გამოკვრას დაუპირებს. აი რაშია საქმე, ჩემო სიმამრო;

— ჰოო! ახლა კი მივხვდი. მაგის ოინებს!—უპასუხა თავის ქნევით მათემ და ჩიბუხი გაარბოლა.

ასე ბაქი-ბუქობდა ყათლანი, როდესაც ოთახში სონია შემოვიდა, ამ გარემოებამ კი ყათლანს სატრაბახოთ დალაგებული აზრები ჩაუშალა და გაჩუმდა.

—0—

მეორე დღეს, სიდედრ-სიმამრი ყათლანმა რუსთაველის თეატრში დაპატიჟა, მაგრამ მაკრინე და მათე დიდი წინააღმდეგი იყვენ თეატრში წასვლის.

— კაი ბატონო! რავა გეკადრებათ მაგ! როგორ არ წამობრძანდებით ახმეტელოვმა დიდი სასოებით მთხოვა: „თქვენმა სიდედრ-სიმამრმა დამავალოს და ჩემი—„რღვევა“ ნახოსო.

— არა, ჩემო სიძე! მადლობა მოახსენე ჩემ მაგივრათ და ბოდიშიც მომხადე დღეს უსათუოდ უნდა წავიდეთ, თუ არა სახლი ყირამალა გადაბრუნებული დაგვხდება; მაინც გული მაქვს სუსტი და მის რღვევის ყურებას ვერ ავიტან!...

— რაკი მასეა, ვერ შეგაწუხებთ!—უთხრა სასიმამროს და გულში კი იცინოდა:—სადა მაქვს გახვრეტილი კაპიკი. თეატრში წასვლა კი არა, წელიწადი ისე გავა, რომ კინოშიაც ვერ წავალ ერთხელ!.

— ქალო! მოემზადე; აწი ქეა წასვლის დრო. — მე მზათ ვარ! ოლონ ტიკჭორა და ხურჯინი დღესაც ბევრი ვეძიე და ვერ ვნახე.

— დარჩენილიყავით, ბატონო, დღეს! რა მოხდებოდა?

— არა, შვილო, მალე გინახულებთ მაინც, გეცოდინებათ ალბათ ოჯახის ამბავი უუფროსოთ რაფერ აირევ დაირევა. ამისთანეებში თქვენც იქნებით გამოცდილი.

— ვერ ნახე ის ძაღლებისაგან დასაგლეჯი? იმე! დაიკარგა აპა? რაღა უთხრა სტეფანეს! ჩემი მაინც ყოფილიყო ი ტიკჭორა და ხურჯინი!—სწუხდა მათე.

ბევრი ეძიეს ხურჯინი და ტიკჭორა, მაგრამ აპაოთ. ბოლოს სიძემ იცრუა და წინა დღით მოსულ მათხოვარს დააბრალა მათი დაკარგვა.

ნამდვილათ კი სიძემ ოთხმანეთათ მიჰყიდა ისინი ნაცნობ ვაჭარს ორი დღის წინ. ასე, რომ არ მოქცეულიყო რა უნდა ექნა? სადილი ხომ უნდოდა სტუმრებს! ჩამოტანილი სანოვაგე კი უკვე გამოლეოდათ. ამ სამწუხარო შემთხვევით ჩამოვარდნილი სიჩუმე დაარღვია კარებზე კაკუნმა:

— მობრძანდით!—იყო ყათლანის პასუხი და გაიღო კარები. გამოჩნდა მისი ამხანაგი ეპიფანე, იმავე დაწესებულებაში მოსამსახურე, სადაც თვითონ მსახურობს. სტუმარი თავაზიანათ მიესალმა ყველას. დაჯდა და ცოტა ხანს იბაასა მათე-მაკრინესთან. მხოლოდ მაშინ მიბრუნდა ყათლანისაკენ, როცა მგზავრები აივანზე გავიდენ დაკარგულ ხურჯინ-ტიკჭორას საძებნელათ.

— ყათლან! ცუდი ამბავი უნდა გითხრა, მაგრამ იმედია მაგრათ შეხვდები და მოიქცევი ისე, როგორც საჭიროა! დაიწყო ჩურჩულით ამხანაგმა.

— რავა, კაცო, რაშია საქმე! რა ვქენი ამისთანა!

— რა ქენი და აგერ გეტყვი: შენ რომ გამგესთვის გითხოვია ბევრი სამუშაო მაქვს და საღამოს უნდა მოვიდეო, გამგეს ნება დაურთავს; შენ კი ნაცვლათ მუშაობისა, აგიწეწ-დაგიწეწია ყველაფერი, ქაღალდები დაკარგულა კაბინეტში, ჩიბუხი ქონია უჯრაში აღარც ის დახვედრია და რა ვიცი, თურმე რას არ გაბრალებს, ამის გამო მოუხსნიხარ სამსახურიდან და, მგონი პასუხისგებაშიაც გაძლევს.

— ნუ მასხრობ, თუ ძმახარ! მართალი ეგონება ჩემ სიდედრ-სიმამრს.

ეპიფანემ სიდედრ-სიმამრის ხსენებაზე, მიიხედა უკან და კარებთან სულგანაბული მოხუცებულები დაინახა.

— კი არ ვმასხრობ, ასეა, ძმაო, შენი საქმე. მე ეს ახლა გავიგე, თედორე გამგეობის წევრი რომ არის შემხვდა გზაში და იმან მითხრა: სხდომიდან მოდიოდა. გავიგე თუ არა, შენსკენ გამოვექანე და წინდაწინ გაგაგებიე თუ დაფაცურდები, შეიძლება დაგაბრუნოს.

— რავა, შენი ჭირიმე, ჩემ სიძეს ვინმე უფროსი გამგე ყავს თუ?

— დიახ, ბატონო!

— ეს მითხარი, რეგისტრატორზე უფროსია გამგე?

— დიახ, გახლავს!

— ჰაუ! დავლუპულვარ კაცი, არ გრცხვენია—მომატყუე ბიჭო? თმაში ხელწავლებული ესაყვედურებოდა მათე სიძეს.

სწორედ ამ დროს გაისმოდა კარებზე კაკუნი, კაკუნს არავინ აქცევდა ყურადღებას. ბოლოს მოთმინებიდან გამოსულმა საქულამ თვითონ შეაღო კარები.

— რა გინდა შე ოჯახ დაქცეულო? მიახალა ყათლანმა საქულას.

— ოჯახ დაქცეულიცა ხარ და სიყმე ამოგდებულიც! რა მინდა და, შენ რომ ტიკჭორა მამყიდე, გახეული გამოდგა, ხურჯინი დაჩრჩილული; პაჟალუსტა. მავტყუედი, რადგან ზემო ეტაჟში ცოტა აწეული ვიყავი, ამისათვის პრაშენიას გაძლევ, ჩემი დენგი უკან დამიბრუნე, თორემ სათენიკს ვფიცავ, შენ ზურგზე პიონერსკი ბარაბანს დაუკრავ!—დაიღრიალა ღიპიანმა საქულამ და ხურჯინი და ტიკჭორა კარებთან დაყარა.

ყათლანი ნერწყვ-გამშრალი, გაქვავებულივით იდგა ერთ ადგილს და ხმას ველარ იღებდა.

— ეი, შენ! ყათლანმა მოგყიდა მაგენი?

— დიახ! კნიაზ-ჯან, მაგ ბემურაზმა, მაგანა!

— უი! დამიბრმავდეს თვალები, ჩემი სიძე ყოფილა ქურდი. და „რაზბონიკი“! უი, შენ მაკრინეს, რა ესმის ეს? რატომ არ დავყრუვდები! უი! უი! უი!

— ვაი რავა კილამ დამელუპა ოჯახი, კიდო კაი, რომ ამ მამაძაღლმა ვერ მოასწრო ჩემი გოგოს გაფუჭება!

— ტფუი! ტფუიი! შენისთანა სიძეს, მიწა გოუსკდეს, ქვესკნელმა ჩეიტანოს!—ყვიროდა მაკრინე.

— დეიხურე გოგო შლაპკა! წამოეთრიე და დიეგდე სოფელში, ჩვენო ამომგდებო! რატომ არ დეინგრა ის დღე, რაცხა დღეს ჩვენ აქეთ გაქნევიეთ პირი!

— წამეეთრიეთქვა, შე კახპა!—დასჭყივლა მაკრინემ.—წამო გოგო! წამეეთრიე, ქენი, ბოშო, პირი სოფლისაკენ, თუ არა, წაგაგდებიე კისერი ესაა!!!....

—მამააააა! მე ვერ წამოვაააალ!—ზლუქუნებდა სონია. სონიას ენანებოდა ყათლანის დატოვება, მაგრამ გაანჩხლებულ მშობლებთან ვერა გააწყო რა და ძუნძულით მიმავალთ წუწუნით გაყვა უკან.

ოთახში კი ლაზათიანი ტყაპა-ტყუპი გაისმოდა.

შ. კახიძე.

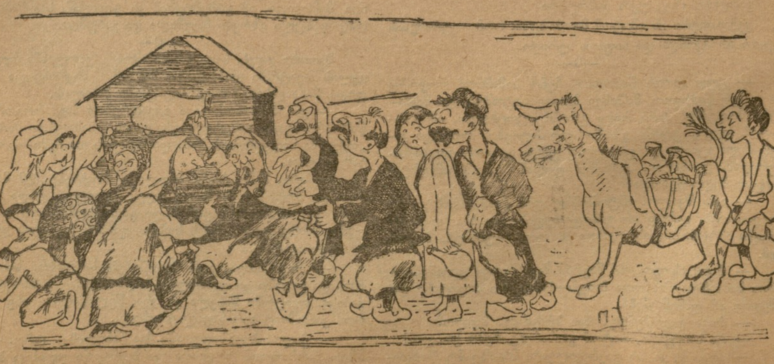

წყლის საკითხი სიღნაღის მაზრის სოფლებში

ასეთი უნდა იყოს სამ-ჩერვონციანი გამფ ლანგველის პროექტის მიხედვით.

შარადა

„ხელისხელ საგოგმანები
ჩემი პირველი შარადა,
უნდა მივართვა „ტარტაროზს“
გასართობ - გასახარდარა!

დავპირდი—რაღა გზა არის
სიტყვის გატეხა ძნელია;
ჩემი შარადაც არ არის
საძნელო ასახსნელია.

პირველი სიტყვის მოძებნა
არ არის გასაჭირია,
ამა სიტყვისა რაობა
და აზრი არცა მცირეა.

მისი დამცველი პირნათლად
მართლაც, რომ დიდი გმირია,
ბევრი დაარღვევს, როდესაც
ადგება გასაჭირია.

აღარ ჩააგდებს არაფრად
რომ გაუფუჭდა პირია,
ამა სიტყვისგან ჩვენ მხოლოდ
სამი ანბანი გვჭირია.

მეოთხე სიტყვა სრულიად
ადვილი მოსაგონია,
მისი სახელი ამ ქვეყნად
რომელს არ გაუგონია.

მასზე სთესავენ პურს, სიმინდს,
მშრომელნი, ცეცხლში წრთობილი,
ყველაზე უფრო ჩვენს მხარეს
არის მუღანი — ცნობილი.

ეს სიტყვა მთელად გვჭირია
ვძებნოთ მესამეც კვალადა,
მეოთხესაც რომ ვიპოვით
მაშინ გამოვა შარადა.

მესამე სიტყვაც გვესტუმრა,
ვალად შარადის წესისა,
არის ჩვენი მშობელთაგანი
მხოლოდ მამრობით სქესისა.
პირველი ორი ანბანი
კვალად გადავდოთ ჩვენთვისა.

მეოთხე სიტყვა იქნება
სახელი ადამიანის,
პირველი სამი ანბანით
არის შარადა მთლიანი.

რა გამოვიდა, ბიჭოს, ახ,
სიტყვა ცეცხლებრივ გრძნეული,
დღესასწაული მშრომელთა
ყველაში გამორჩეული.

„შეერთდით პროლეტარებო“
ამ დღეს გაისმის ყველგანა,
და ირაზმება ბრძოლისთვის
მთელი მუშების ქვეყანა.

მსოფლიო ბურჟუაზიას
რომ დაჰკრან რკინის ლახტიო.
გაანადგურონ, აღგაონ
მათი მონობის ტახტიო!

ისარი.

ივლიტეს დედალი

ქუთაისი საფიჩხია

(კონსტანტინე კოკელიძის სახლის ბალკონი. თვით კონსტანტინე ფანჯრიდან გადაყურებს მის მამულს. მისი ცოლი იხმობს მეზობლის ქალებს: თებრონეს, ეფროსინეს, ელენას, ფაცუნას და ოლინკას. ოჯახის დედა-ქალს ილიტეს გამოაქვს ღვთისმობლის ხატი).

ქალები (ერთხმათ): —რათ გინდა, ქალო ეს ხატი? ბეჩა, ქმარი კომუნისტი არის ჩემიო, და ეს არის? (იცინიან).

ილიტე: — თქვენი საქმე არ არის ეს; მე ჩემი გულის ტკივილი მაწუხებს, და ახლავე გეიგებთ საქმეს.

ქალები: — ბეჩა, ილიტე, გვითხარი რა ამბავია, თვარა ჩვენ შიშით აღარ ვართ.

ილიტე: (ხატს კალთაში ჩაისვენებს): — ქალებო, მე რომ თეთრი დედალი მყავდა, ახლა მოიწყო კვერცხი და ის დედალი მომპარეს.

ქალები: (სიტყვას აწყვეტინებს): —ილიტე, ჩვენ რა შავში ვართ შენ თუ კვერცხის მდებელი დედალი დაკარგე!? ჩვენ გამოვედით თქვენი დედლის ქურდები!?

ილიტე: — ქალებო, თქვენ რომ გულისობთ, რას გულისობთ?! თქვენ თუ არ მოგიპარავთ, ამ ღვთისმობლის ხატზე უნდა დაიფიცოთ ყველამ.

ქალები: — ილიტე, სახლში მაინც შევიდეთ, გარეთ სირცხვილი არის ვინმე შეგვხედავს, და იქ დავიფიცებთ, მარა ამ ხატს რომ ძალა არა აქვს, თქვანმა ქმარმა ვერ აგიხსნათ?

ილიტე: — რა გინდა, ქალები სახლში! რომ გამახსენდება ჩემი კვერცხის მდებელი დედლის კაკანი, სიცოცხლეს ვკარგავ. დედლები სხვაც კი მყავს, მარა იმ დედალივით არც ერთი არ მიყვარს. იყო ფერათ თეთრი, უნიშნო და კვერცხის მდებელი; მარა მის კვერცხს ბატის კვერცხში ვერ გამოიცნობ. ახლა აგერ მაქვს ღვთისმობლის ხატი (კოცნის). დღეილოცა ამის სახელი, მე ამით ვცხოვრობ და თუ გამოვტეხე, ვინმე შიშით, ხომ კარგი, თვარა და რა ვქნა!

ქალები: — პეჩა, ილიტე, ჩვენ დავიფიცებთ, მაგრამ სირცხვილი თქვენი, რომ ჩვენ დედლის ქურდები გამოგვიყვანე.

ილიტე:—თქვენ არ გაბრალით მარტო, მეზობლის ქალებს ყველას უნდა მივაღებიო ფიცი იმ დედლის შესახებ.

ქალები: — დაგვაფიცე რაღას უყურებ; ზოგს სადილი გვაქვს გასაკეთებელი, ზოგს ბავში გვიტირის და სხვა; მარა თქვენი ქმარის გვცხვენია აქანე.

ილიტე: — არა უშავს, ჩემი ქმარი უფრო გამწარებული არის იმ დედლის დაკარგვით.

ქალები: — მივიღოთ ფიცი, ისთე არ ჯერავს და რა ვქნათ, მარა ჩვენმა ქმრებმა რომ გაიგონ ჩვენ რომ ხატებზე დაგვაფიცეთ, რაღა ვქნათ?

ილიტე. — არა უშავს, დავიწყოთ.

ქალები: — დავიწყოთ ბარემ.

ილიტე: — აბა რაც ვსთქვა მე, ის თქვენც გაიმეორეთ და ხელი მოჰკიდეთ ხატს.. (ილიტე იწყებს:)

თუ ჩვენ რაიმე ვიცოდეთ.

ქალები: — თუ ჩვენ რაიმე ვიცოდეთ.

ილიტე: — ილიტეს თეთრი დედლის შესახებ.

ქალები: — ილიტეს თეთრი დედლის შესახებ.

ილიტე: — რომელიც დიდ კვერცხს დებდა.

ქალები: — რომელიც დიდ კვრეცხს დებდა.

ილიტე: — ვინ მოიპარა და სად გაქრა.

ქალები: — ვინ მოიპარა და სად გაქრა.

ილიტე: — ამ ღვთიშობლის ძალმა დლმა

ქალები: — ამ ღვთიშობლის ძალმადლმა.

ილიტე: — გამოგვასხას თეთრი ბუმბული.

ქალები: — გამოგვასხას თეთრი ბუმბული...

ილიტე: — ახლა სათითაოდ აკოცეთ ხატს და თავისუფალი იქნებით.

(ქალები კოცნიან ხატს და ემზადებიან წამოსასვლელად).

ვაი, ჩემო დედალო!

როცა გინდოდა ჩემი პატივის ცემის გადახდა იმ დროს მომპარეს შენი თავი. მარა შენს სიარულს ეზოში, მე არასოდეს არ დავივიწყებ; რომ გამოხვიდოდი ბრძენ პატარძალივით და ყოველ დილით ბატის კვერცხის ოდენა კვერცხს დამიდებდი.

ქალები: — შექალო, რა იყო ეს დედალი, რომ თქვენ ასთე გულდამწვარი ხართ?

ილიტე: — არავის გამოგიცდიათ თეთრი დედლის დაკარგვა და მისთვის ლაპარაკობთ.

ქალები: — მშვიდობით, ილიტე! (მიდიან).

ილიტე: — ღვთიშობლის ხატო, ოხ, შენ გამოასხი ჩემი თეთრი დედლის ბუმბული, ვინც მე, ის მომპარა! (დგება ზევით და მიასვენებს ხატს შკაფში).

საფირჩხიელი.

წერილი მამას

საყვარელო მამა!

პირველათ მოგიკითხავ და გისურვებ კარგად ყოფნას პირზე კოცნით. მომიკითხე მაქეთ ჩვენი მეზობლები ხელის ჩამორთმევით.

სხვა მე რავაც იქნა მეღირსა მელიციონის ალაგი. დღეს მივიღე აბმუნდიროვკა და პოსტი. ჩემი დახეული ტანისამოსი და დაჩინჩული ბაშლაყი დვორნიკს ვაჩუქე, რომელიც ჩემ თანაშემწეთაა დანიშნული და მე მყარაულობს დიდი ტუკით ხელში, რომ აბიდა არავინ მაჭამოს.

ლიველი მკიდია ჩემ სიგრძე. (დედას ვუტირეფ ჩვენს მტრებს, გულზე დავხეთქავ!) მართალია ლიველი არ ვარდება, მარტო შესაშინებლათ მაქვს და შიგ ხალასტოი პატრონები მიწყვია შესახედავად, მარა მაინც ვინც დეინახავს, გაუსკდება გული. გულზე ბარე ორი მენდალი მკიდია; რავაც მიმიღენ სამსახურში მაშინვე მომცენ. ერთი სიტყვით პრაპორჩიკივით ვარ გამოწყობილი.

ქუჩაში ყველაზე უმფროსი მე ვარ. რაც მედროგეები, მეფაიტონეები, მეტაჩკეები და ავტომობილებია, ყველას მე ვაძლევ პარიადკას. სითაც მინდა იქით შევაბრუნეფ. კონკას ერთი ხელის დაქნევით ვაჩერეფ. ხმა რომ არ ჩამიწყდეს ყვირილით და დაძახებით, წინ მაშინა მიდგას, სემაფორი, ქვია; რავაც კი მოატრუალეც საქართველო რავაც კი მოატრუალეფ, იმინუჩი გაჩერდება სუყოლიფერი.

პაპიროზის მოწევაც რომ ვინმეს უნდოდეს იგიც კი მე მეკითხება. უჩემოთ ვერაფერს გააგდებს კაცი ქუჩაში, იქვე დავშტრაფავ. ჩხუბი თუ შეიქნა სადმე, მაშინათვე მე დამიძახებენ. მოჩხუბრების სუდია მე ვარ; ადგილზე ვასამართლებ ყველას. ერთი სიტყვით ყველაფერის უმფროსი მე ვარ: რასაკვირველია, დამჭირავი, დამშტრაფავი, სუდია და რა ვიცი კიდევ რა...

დიდი პატივისცემაც მაქვს სამაგიეროთ მიკიტნები სულ უესტს მიკეთებენ და როგორც კი შევალ სამიკიტნოში, პატივისცემა არ მაკლია. რომ უფრო მეტი შეხედულება მექნეს და ყველას უფრო შეეშინდეს, ულაშები მოუშვი და გარევისკიპაჭე, გალიცინის ვგავარ, ერთი სიტყვით რომ შემხედო!

მეკურტნე ქურთები რომ დამინახავენ, შიშისაგან აღარ არიან და აქეთ იქით გარბიან.

მართალია ხანდისხან ქე მიმბრეგვავენ ქუჩაში ავარები, მარა რომ დოუფშუტუნებ ჩემს შუშტოკს ყველა, ყველა გარბის და მე გამარჯვებული გამოვდივარ. ერთი სიტყვით რაღა ბევრი გავაგრძელო, დიდი კაცი ვარ. ცოტა სიმონის კი მეშინია, მარა ნიჩავო! იგიც კაი კაცია; თუ დაძინებული არ გვნახა პოსტზე, ისე არაფერს გვეტყვის გლახას, ასე მევეწყვე მამაჩემო.

მართალია ხანდახან ქუჩაში ფაიტონის დიშლა მომხვდება ზურგში, მარა სამაგიეროთ იზბოშიკს რომ დევიჭირავ, კომისარიატამდე მისივე ფაიტონით მივბრიხინდები და ტკივილი გამივლის გზაში.

სხვა მოიკითხე მარუსია ხელის ჩამორთმევით და უთხარი, რომ ახლა მაინც არ წამომყვები, ახლა კიდო დამიწუნებ - თქვა?.. მარა აწი მგონია მაგან შემეხვეწოს აქით! მეტი რა მოგწერო. მალე კარტიჩქასაც გამოგიგზავნი ჩემსას და დამერწმუნე, ვერც კი იცნობ შენს შვილს კოწიას!

შენი შვილი კოწო ბრიგაძე.

ბალაჯან.

მარან-ჯუგუნაყათი

(სენაკის მაზრა).

ტარტაროზ, მინდა მოგწერო
ამბავი დასაჯერია;
ბევრი გვყავს გასაროზგავი
და ბევრიც დასასჯელია.

კოოპერატივის ნოქრადა
გვყავდა მიხაკო ქებული;
საქმესა აწარმოებდა,
„შრომობდა თავდადებული“.

მაგრამ ვის შერჩა ბოლომდე
ცხოვრება მეტად ტკბილია?!
მოვიდა რევიზია და
მას გაუსინჯა კბილია.

გაჰკრეს, გამოჰკრეს „ჩოთქზედა“,
შრომა არ დაუშურიათ;
აღმოჩნდა მიხოსაგანა
ფულები გაფლანგულია.

მიხომ იკადრა მიმალვა,—
მაგრამ „გასკანჩეს“ ჩქარაო,
ჰკითხეს:—მიხოჯან ფულები
ნეტავ სად გაიპარაო?

მიხო აბლავლდა საწყალი,
ცრემლი მოადგა თვალსაო;
ამბობს: — ნუ მიმცემთ ციხეში
და გადავიხდი ვალსაო.

„მუცელმა ამიყოლია
და შემიყვარდა ფულიო,
თუმცაღა მოზრდილი თანხა
დამირჩა გაფლანგულიო“.

და შეიბრალეს მიხოი,
აღმოჩნდენ ნათლი-მამები,
ციხეში წაბრძანების წილ
დააყაჭვიეს „ფარები“.

ასე გადარჩა მიხაკო
„კომპერატიის“ ნოქარი,
თუმცა მას ეკადრებოდა
პასუხისგება სხვაგვარი.

მარნელი.

ჭკუის სწავლება

გლეხი მარხვას ვერ გასტეხდა
—საიქიოს წავწყდებით,
მარხვაში რომ ხორცი ვჭამო,
სამოთხის გზას ავცდებით.
თვით კი გოჭებს მიირთმევდა
დიდ ხუთშაბათს არქიელი,
მოუსწრებდით, გეტყოდა რომ—
სწყალობს მიქელ - გაბრიელი:
— შვილო, როცა გოჭის ნაჭერს
ვილებ ხოლმე ცოდვილ პირში,—
მყის ლობიოთ შეიცვლება.
ღმერთი მწყალობს გასაჭირში.
თქვენც ილოცეთ გულმოდგინეთ,
მეტანია ჰქენით ხშირი,
რომ ძემ ხვთისამ კვლავ აკურთხოს
ეს ცოდვილი ჩემი პირი.—

—:—

როცა მშრომელს გასაჭირი
ადგებოდა ხოლმე კარზე,—
სასოებით უთითებდა
მღვდელი იმას ხატზე, ჯვარზე,—
და ეტყოდა:—შვილო ჩემო,
ღმერთს შესთხოვე, შეჰღაღადე;
ილოცე და ღვთის წყალობას
მოთმინებით დაუცადე.
გიჭირს რამე.. დღეს სოფლის გზირს
მისცე უნდა „დრამის ფული“...
ღმერთი მოგცემს, შვილო ჩემო,
არ გაგიტყდეს მასზე გული.

—:—

ერთხელ, ერთ გლეხს კარს მიადგა
მევახშე და სთხოვა ვალი,
იმ წელიწადს მეტის-მეტად
ცუდი იყო მოსავალი.
გლეხს არ ჰქონდა არა მარტო
სალხარი რამ ვალის ხვედრი.—
ცოლშვილისთვის სარჩო პურიც
სხვისთვის ჰქონდა შესავედრი.
მღვდელს მოუყვა თავის დარდი,
მას აუწყა თავის სევდა.
(მღვდელი იწვა ჭადრის ქვეშ და
არხეინად თუთუნს სწევდა).

—:—

— ჰე მამაო,—უთხრა გლეხმა.—
ლამის არის მაღრჩობს ვალი;
ცოლშვილისთვის სარჩო არ მაქვს,
შავათ მოსჩანს მომავალი.
რა ვქნა, როგორ გავისარჯო,
მომეც რჩევა, მითხარ რამე;
იქნებ ფულიც მომაშველო,
ფიქრმა მომკლა დღე და ღამე.

—:—

— შვილო,—მღვდელმა უპასუხა,—
მოევლება საქმეს ყველას:
წა საყდარში და ილოცე,
ღმერთი მოგცემს დარდში შველას.

—:—

წამოვიდა წამსვე გლეხი,
მიაკითხა დილით საყდარს;
სალამომდის მუხლზე დგომამ
დაამსგავსა ავად გამხდარს.
მეორე დღეს კვლავ მოვიდა,
ლოცვა იწყო კვლავ მხურვალე;
ღაღადებდა: — ღმერთო, ღმერთო.
დამეხმარე, მისაშველე...
მესამე დღეს, მეოთხესაც.
დილით ადრე მიდის გლეხი,
და მთელი დღე მუხლებზე დგას,
არ გამართა ერთხელაც ფეხი.
მეხუთე დღეს რომ მივიდა,—
გაუჯავრდა დიაკვანი:
—შენ, ყაზახო! საქმე არ გაქვს,
რომ გაცვითე მუხლით ქვანი?!
თუ გგონია, მეც შენსავით
უსაქმო ვარ, უდარდელი!
საყდარს მუდამ მალებინებ,
გროშის არ ხარ გადამხდელი.

—:—

— რა ვქნა,—გლეხმა უპასუხა,—
ასე მირჩევს ჩვენი მღვდელი:
ღმერთს სთხოვეო დახმარება,
თუ გსურს აგცდეს განსაცდელი;
მოთმინებით ილოცეო...
მეც ვლოცულობ, ვსთხოვ და ველი,
იქნებ ღმერთმა მომცეს რამე,
მომაცილოს დარდი მწველი.

—:—

ჩაიცინა დიაკვანმა,
(გლეხს არ უთხრა არაფერი);
თავისთვის კი გაიფიქრა,
– რა ბევრი ჰყავს უფალს მტერი.
გლეხს თუ რამე არ უხერხე,
აღარ მომცემს მოსვენებას,
გლეხსა ღმერთი შეაწუხოს,
როგორ მივსცემ ამის ნებას.
ღამით, როცა სახლისაკენ
გზას გაუდგა ჩვენი გლეხი,—
დიაკონმა მოათრია
კალათი და ხერხ-სატეხი.
საყდრის ჭერში გამობურღა
მან პატარა რგვალი ხვრელი,
ხვრელში თოკი გაუყარა
მაგარი და თანაც გრძელი
თოკი დვირეს გადმოავლო,
საკურთხეველს გაიტანა,
გამოაბა კალათს ბოლო
და ჭერის ქვეშ აიტანა...
როცა დილით მეორე დღეს
კვლავ მოადგა გლეხი საყდარს,
გაუკვირდა: ხედავს იგი
ღიათ საყდრის ყველა სამ კარს.
შედის, დიდი მოკრძალებით
დაეცემა მუხლზე ხატთან,
ფიქრობს: ალბათ თუ მივიდა
ჩემი ლოცვა მაცხოვართან.
სალამომდე ერთგულ ლოცვით
გადაასკდა ოფლის ღვარი
საღამოს კი, რომ მიბნელდა,
ზეცით ესმა ხმა მქუხარი:

—:—

— ვლაპარაკობ ანგელოზი
ღვთისგან შენთან მოგზავნილი,
ღმერთთან უნდა წამოხვიდე
კაცი სათნო და კეთილი;
[illegible]ვე გასცა ბრძანება და
საიქიოს გადასახლდა:
ჰა, კალათი, შიგ ჩაჯექი
და აგიყვან ცოცხლათ მაღლა.
და კალათი ჩამოუშვა
იატაკზე გლეხის წინა.
აცახცახდა ჩვენი გლეხი,
ტანში შიშმა გაურბინა.
კადრა:—ცოდვილს რომ მიმათრევ,
ისიც ცოცხალს, მაღლა ცაზე,—
თუ სიკეთე გინდა მიყო,
დამეხმარე აქ, მიწაზე...
ხმა მოესმა კვლავ „ზეციდან“:
— ჩაჯექ, ჩაჯექ, ნუ ხარ ურჩი.
ღმერთს მადლობა შესწირე, რომ
ქვეყნის ცოდვას გადაურჩი.
რაღა ექნა, აცახცახდა
საცოდავი გლეხი შიშით,
მაგრამ ჩაჯდა კალათაში
თავში ცემით, ვაი-ვიშით.
ჩაჯდა გლეხი და კალათიც
[illegible] ნელა-ნელა,
(გლეხს გონია ღმერთთან მიდის
თოკს ვერ ხედავს, რადგან ბნელა)
როცა „წმინდა“ ის კალათი,
საყდრის ჭერზე მიებჯინა.—
მოსწყდა თოკი და კალათმაც
ძირს ბრაგვანი მოადინა.

—:—

ძლივს - ძლივობით ადგა გლეხი,
ცისკენ მუშტი მოიღირა,
შეუკურთხა ყველა წმინდანს,
და ქრისტე - ღმერთს შეუყვირა:
ხომ გითხარი, თქვე პირშავო,
რომ მე ღირსი არ ვიყავი,
თქვენ რომ რამე შეგძლებიათ,
ისე შერცხვეს თქვენი თავი.

ხოზიკა.

წერილი „ტარტა-როზს“

(ზუგდიდიდან)

ერთი ჩამოდი ზუგდიდში,
და მოიხადე ეს ვალი,
თან წამოიღე იცოდე
შენი სამწვერი ჩანგალი.
მოგზაურობა მერწმუნე
არ დაგიჯდება ძვირია.
შენი ჩამოსვლა ჩანგალით
მოუთმენელად გვჭირია.
ზუგდიდის იქით ვერ წახვალ
სოფლების სანახავადა,
სურვილი გამგზავრებისა
ცრუვდება თავისთავადა.
ეს გზა კი მნახველს ჰგონია
მდინარის კალაპოტია.
ორმოებია საშიში
ზედ ნავით მიდი-მოდიან.
თუ ჯვარში გინდა წახვიდე,
ეს წესრიგიდან მოხსენი,
იგი გზაც შეპყრობილია,
რომ მოგახსენეთ იმ სენით.
როდის ჩამოხვალ არ ვიცი,
წარმოვიდგინო ეს განა?!
გაჩვენო აბასთუმანის,
სპირტის სახელი ქარხანა!..
ქარხანა ნახვის ღირსია
ამას არ უნდა ხომ ფიცი,
მაგრამ, რომელ გზით წავიდეთ,
მართალი გითხრათ არ ვიცი.
გზები არ ვარგა ამ მხარეს,
სოფლებში გავლა ძნელია,
აღმასკომი აქ რას ფიქრობს,
ჩემთვის ეს აუხსნელია.
ამიტომ ძმაო, ტარტაროზ,
გთხოვ გასცე მკაცრი ბრძანება,—
მყის გააკეთონ ეს გზები
ნუ არის დაგვიანება!.

პარდონ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩვენი ფოსტა

წითელ ხიშტს. (საჩხერე). აქ ზევრი უარგი სარითმო სიტყვებია, რომლებიდანაც ხეირიანი ლექსის დაწერა შეიძლებოდა; მაგ. აი ასე:

ჩვენი კოოპერატივი,
გააცურეს ვით ტივი.

ან კიდევ:

გაიცანით ირაკლი
და სიმონი კუჭია.
სახაზინო ფულებით
გამოიძღეს კუჭია.
არ დატოვეს ფულები
ყასაში თუ დახლშია.
მაგრამ ეხლა კი სხედან...
ორივე გამსახლშია.

საიმედო ალაგას ყოფილან და აღარ არის საჭირო ტარტაროზის ჩამოსვლა.

ვლ. ტევრელს, (ზესტაფონი). თქვენს წერილს „პურ-მარილობა"-ს მარილი აკლია. მართლაც ცუდი კოოპერატივი ყოფილა თქვენი კოოპერატივი, რომ მასზე სწერით და წერილისათვის მარილი ვერ გაიმეტა.

შალვა შუშიაშვილს. ასე იწყება თქვენი „მერონგული", (ალბათ თქვენაც გახსოვს):

დამყარდა სოციალიზმი,
გათენდა სულ სხვა დილაო,
შემოანათა ბნელ მხარეს,
ოდილა—დელა—დელაო.

ტყუილი იმედი გაქვთ სოციალიზმის; ასეთი ლექსი არც მაშინ არ დაიბეჭდება.

ესკესაშვილს. (ბათომი). ეს არ არის სატარტაროზო მასალა. ასეთ მოვლენებზე არ იწერება იუმორისტული წერილი. მოგვაწოდეთ სხვა რამე.

ვანათელს. (ჭიათურა). აბა რას ერჩით, თუკი:

ძაღლთა ომში და ბრძოლაში
ყოჩაღი გვყავს სანიტარი.
ყველაფერით ებრძვის ძაღლებს
პირია თუ დანის ტარი.
ვერას გახდა, დაქანცულმა
ჩამოჭკიდა კედელს ხამლი,
მაგრამ მაინც კონკურსებში
გულს დაჭკიდეს მას მედალი.
ძაღლები კი საყასბოში
სჭამენ, ჰყეფენ გამაძღარი...
სანიტარო, საბრძოლველათ
ჩემბერლენსა სთხოვე ჯარი...

ტყუილი იმედი გაქვთ ჩემბერლენის. ნუ თუ არ იცით, რომ **„ძაღლი ძაღლის ტყავს არ დახევს?**

„ბლაგვს". ტარტაროზს აქებთ, რომ:

ზოგისთვის კი ხარ ტკბილია,
როგორც „მომპასე" შაქარა;
ზოგისთვის შენ ხარ მწარეა,
როგორც წითელი „პიმპილა"(!)

ამ უკანასკნელ ჯგუფს მიგაკუთვნა თქვენ ტარტაროზმა.

ფსევდონიმი კი მართლაც შესაფერისი გამოგინახავთ.

პატარა გურულს. მასალები უფრო დაამუშავეთ და დასწერეთ გარკვეული ხელით. სტრიქონების ერთმანეთზე დაშორებით. ამ მიზეზის გამო არ წავიდა თქვენი უწინდელი წერილები.

წრუმწუპს. თქვენს „მარცხს" მარცხი შეემთხვა: როცა თქვენ „თავი სცენაზე გგონებიათ და დედაბრისათვის მოგიხვევიათ ხელები", იგი (თქვენი წერილი) გოდორში გადავარდნილა.

„რომანისტს". ტარტაროზკრობა არ შეგიძლიათ. სინჯეთ რომანის წერა; ეგებ იმაში გამოდგეთ.

უკუდო ეშამკს. (ამაშუკეთი). აბა მოიგონეთ ერთი ადგილი თქვენს ლექსიდან:

კოოპერატივში შემძვრალა,
ძველათ ყოფილა ვაჭარი.
საქმისთვის თავს არ იწუხებს,
თუ ღვინო ექნა მაჭარი.

რა დროს მაჭარია ეხლა?.. მაგრამ რითმას თვეების შეცვლაც კი შეუძლია!

ცხრათვალას. (ხუნჯულორი, კულაშის თემი). რძლებ ბანძავაძეების შესახებ გვწერთ, რომ:

ისინი ერთმანეთს ეჩხუბებიან. რითაც აკლებული ჰყავთ მთელი მეზობლობა. დილით რომელი მათგანიც მოასწრებს ადრე ადგომას, გაიხდის წელს ქვევით ტანზე, აჩვენებს შიშველი ტანის უკანა ნაწილს, რომელზედაც ხელს იცემს და ასეთი სიტყვებით აბრაზებს მეორე რძალს: — ხომ ხედავ შენი დარდისაგან აი ეს გამისუქდაო...

და გთხოვთ ამ სურათის დახატვას... არა გვგონია, რომ ჩვენი მკითხველები ყველა თქვენსავით „ესტეტი" იყოს, რომ თქვენსავით დასტკბეს ამ სანახაობით!

„პატიოსან მოქალაქეს". ასე იწყებთ წერილს:

როცა წავიკითხე „მოწოდება ყველა პატიოსან მოქალაქესადმი უპატრონო ბავშთა სამდლიურის" შესახებ, მე ძალიან დავლონდი, რომ ფული არ მქონდა მომეხადა ჩემი ვალი; მე შემრცხვა...

თქვენ რატომ უნდა შეგრცხვეს?! ალბათ ვერ გაერკვიეთ მოწოდებაში; იგი თქვენ არ შეგეხებათ და თქვენდამი არ არის მიმართული: ასე რომ შეგიძლიათ სინდისი დაიმშვიდოთ.

„პრეტენდენტს". გონორარს თხოულობთ სტრიქონზე ათ შაურს ამ ლექსის დაბეჭდვაში:

და მე გავიგე, რომ ქვეყანაზე
ყველა მოკვდება ადრე თუ გვიან,—
მაგრამ დარჩება სამარადისოთ
ჩემი ლექსები და ჩემი მუზა...

ჩვენ კი ამ ოთხი სტრიქონის დაბეჭდვისათვის თქვენგან ვთხოულობთ ოთხ მანეთს — (სტრიქონზე მანეთს).

წიგნობარს. შეცდომაში გინდათ შეგვიყვანოთ:

დამიბეჭდეთ თქვენ ეს ლექსი,
და თუ კი მწამს მამა ღმერთი
გამოვიწერ ჟურნალ-გაზეთს,
მოუმატეთ ტირაჟს ერთი...

მაგრამ ვერ მოგვატყვილებთ; თქვენ ანკესზე არ წამოვეგებით:

„ოლიმპიელს". ვერც ჩვენ ვერაფერი გავიგეთ თქვენს ლექსში:

ისე დიდი ვარ და ბუმბერაზი;
რომ ვერ გამიგო ჩემ საუკუნემ.
მიტომ მეასე საუკუნესა
ბრაზით კარებზე დაუკაკუნე.

ფრთხილათ იყავით! ეგებ ისეთი პანღური ამოგკრას მასპინძელმა (მეასე საუკუნემ) უდროო დროს კარებზე დაკაკუნებისათვის, რომ ჩვენს საუკუნეში კი არა, პირველ საუკუნის წყვდიადში გადაგისროლოს.

ცეცხლოვანს. (საჯევახო). რატომ გვკვირთ?:

სამკითხველოში შევედი, —
რას ხედავს ჩემი თვალები?:
სიყვარულს აკრიტიკებენ
გამგე და ვიღაც ქალები!
სიყვარული სულ სხვა არის,
არ სიძვისა დასადარი
ის ყოველთვის საჭიროა
დარი იყოს თუ ავდარი.
სრული ჭეშმარიტებაა!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რატომ ხდება ეს ასე?

ამ ბოლო ხანებში ტრამვაიზე გახშირებულ კატასტროფების მიზეზი, როგორც ტარტაროზმა გამოიკვლია, ყოფილა შემდეგი:

ის მოქალაქეები, რომლებიც არ იწერენ გაზ. „მუშა“-სა და მის დამატება ჟურ. „ტარტაროზს“, არიან მოწყენილები, მათი აზრი და გონება მიჯაჭვულია უიმედობისა და სასოწარკვეთილების [illegible]ვ სივრცეში სადღაც კლდეზე, — და ამიტომ ისინი ქუჩაში ყურადღებას ვერ აქცევენ მოძრაობას.

აი ეს კაცი, რომელიც ტრამვაიმ გაიტანა, არ იწერდა და არ კითხულობდა „ტარტაროზს“... ამიტომ იგი უიმედო ფიქრებს შეეპყრო და ამ ფიქრებში ვერ შეამჩნია ტრამვაის რონოდა. საწყალი... მას რომ გამოეწერა და ეკითხა ჩვენი ჟურნალი, ეს უბედურება თავზე არ დაატყდებოდა.

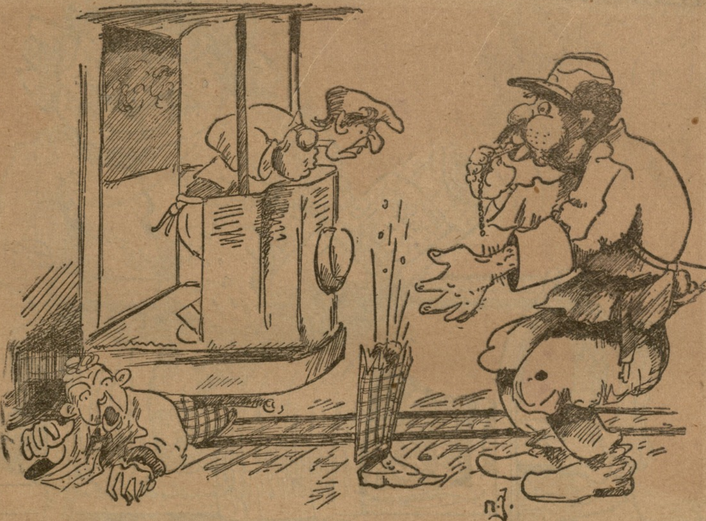

ჩვენი გულწრფელი რჩევაა: რათა თავიდან აიშოროთ ამ უბედურ კაცის ხვედრი, გამოიწერეთ და იკითხეთ „ტარტაროზი“.

მაისისათვის ხელისმოწერა უკვე დაწყებულია

გაზ. „მუშა“ და ჟურ. „ტარტაროზი“ თვეში ორივე ღირს ოთხი აბაზი. (80 კაპ.).

თბილისში ხელისმოწერა მიიღება მთავარ კანტორაში: ჯორჯიაშვილის ქ. № 6.

პროვინციებში: მთავარ კანტორის განყოფილებებში და რწმუნებულებთან.

სიზმრების ახსნა (საჯევახოსათვის)

ბ. ჟლენტი ნახო სიზმარში, (ცუდია: ვისმესთან ჩხუბი მოგივა, ან სადმე წასვლას თუ აპირებ, ბილეთის აღებას ვერ მოესწრები, (რადგანაც სალაროს გასაღები ბიკტორს აქვს და ის კი საქეიფოთ თამარასთან წავიდოდა).

სამკითხველოს გამგე ნახო სიზმარში—იმ კვირაში გაზეთს ვერ წაიკითხავ (რადგანაც ერთი დღე თუ სადმე საქმეზე გაგზავნეს, ერთ კვირას დეზერტირობს).

ა. ნიკოლაიშვილი ნახო სიზმარში—ქეიფს ელოდე.

გ. გეგიძე ნახო სიზმარში —თუ დაზღვეული ხარ, აფთიაქიდან წამალს ვერ მიიღებ. (თუ არა, ხომ გაგაძრო ტყავი!).

ვ. მსხილაძე ნახო სიზმარში—საჯევახოს ეპოს დეფიციტი მოელის.

ი. კიწმარიშვილი ნახო სიზმარში—კარგია; უკვდავი იქნება შენი სახელი ისტორიაში, (რადგან მისი აღმასკომის თავმჯდომარეთ ყოფნის დროს რაც გააკეთა ყველაფერს მისი სახელი დააწერა).

„პირცეცხლი“.

კულაკის ნატვრა

ნეტავი მელირსებოდეს
მოხიბვლა ერთხელ შენიო,
აკვანში ჩაგორებულსა
გასვა ნუნუას წვენიო,
რომ ჩემი საქმე აკეთო
მოვიგო შენი გულიო,
ჩემს მხარეს გადმოგიბირო
„გლეხი ვარ დაჩაგრულიო“.

პოლიგრაფტრესტის მე-5-ე სტამბა, კამოს ქ. № 68